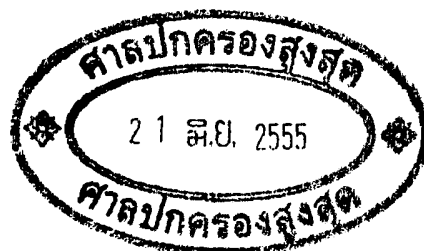

/ที่สถานีตำรวจ...

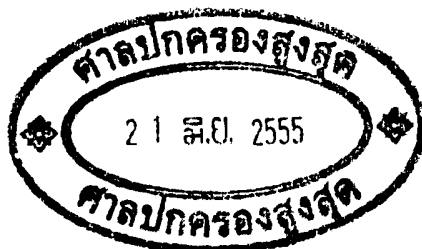
ที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอท่าเรือ ตามบันทึกรายงานประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐาน
 ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ต่อมาประมาณต้นปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑
 โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือเชิญบิดาของผู้ฟ้องคดีไปพบเพื่อสอบถามเกี่ยวกับการฝังกลบ
 คูน้ำพิพาท ผู้ฟ้องคดีและบิดาไปพบผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ และ
 ให้การยืนยันว่าคูน้ำพิพาทอยู่ในบริเวณที่ดินของผู้ฟ้องคดี มิใช่เป็นคูน้ำสาธารณะ
 ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะฝังกลบได้ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกลับมีคำเปรียบเทียบ
 และสรุปข้อตกลงของคู่กรณี ระหว่างนางระเบียบและนายชำนาญ ในฐานะผู้ร้องเรียนกับ
 ผู้ฟ้องคดีและบิดาของผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ถูกร้องเรียนว่า ผู้ฟ้องคดีจะทำการขุดคูน้ำพิพาท
 ให้กลับสู่สภาพเดิม ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีและบิดาไม่เคยให้คำตกลงดังกล่าวแต่อย่างใด เมื่อวันที่ ๒๒
 พฤษภาคม ๒๕๔๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีหนังสือที่ อย ๐๒๑๗/๗๒๓
 สั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำการขุดคูน้ำพิพาทที่ฝังกลบให้อยู่ในสภาพเดิม โดยได้กล่าวอ้างว่าคูน้ำดังกล่าว
 เป็นคูน้ำสาธารณะที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกันมานานกว่า ๔๐ ปี ซึ่งราษฎรเจ้าของที่ดิน
 ได้อุทิศที่ดินให้แก่ทางราชการทำการขุดคูน้ำเพื่อส่งน้ำให้ประชาชนที่อยู่ท้ายน้ำมีน้ำใช้ทำนา
 ซึ่งไม่เป็นความจริง ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเมื่อวันที่ ๑
 มิถุนายน ๒๕๔๙ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับไว้เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๔๙ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง
 มิได้แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ และได้มีหนังสือเลขที่ อย ๐๒๑๗/๑๕๔๖ ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๙
 แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีขุดคูน้ำพิพาท ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คูน้ำพิพาทไม่ใช่คูน้ำสาธารณะ แต่เป็นคูน้ำที่บุตรสาว
 ของนางระเบียบได้ถือโอกาสในระหว่างที่เช่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีขุดขึ้นโดยพลการเพื่อใช้ส่งน้ำเข้า
 ไปยังที่นาของนางระเบียบและนายชำนาญ ทั้งที่ทุกระยะ ๕๐๐ เมตร ตามแนวคลองชลประทาน
 จะมีคลองส่งน้ำขนาดเล็กส่งน้ำไปให้ราษฎรที่อยู่ท้ายน้ำใช้ทำนาอยู่แล้ว ซึ่งนางระเบียบ
 และนายชำนาญสามารถใช้น้ำจากคลองชลประทานทำนาได้ตลอดทั้งปี และเห็นว่าผู้ฟ้องคดี
 เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินโดยได้รับโอนมาจากการมรดกซึ่งก็ได้รับโอนมาจากยายของ
 ผู้ฟ้องคดี เท่ากับว่าที่ดินดังกล่าวเป็นทรัพย์มรดกตกทอดมาตั้งแต่ปู่ย่าตายาย ไม่เคยอุทิศ
 ส่วนใดส่วนหนึ่งของที่ดินให้แก่ทางราชการเพื่อขุดคูน้ำสาธารณะ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง
 มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีขุดคูน้ำในที่ดินซึ่งผู้ฟ้องคดีมีกรรมสิทธิ์เป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย
 ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่มีอำนาจที่จะออกคำสั่งดังกล่าวได้

/ขอให้ศาล...

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองตามหนังสือที่ อย ๐๒๑๗/๗๒๓ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองให้การว่า เนื่องจากนางระเบียบ โต๊ะสัมฤทธิ์ และนายชำนาญ โต๊ะสัมฤทธิ์ ได้ร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองว่าผู้ฟ้องคดีและนายสำเริง สุทธิสาบิดาของผู้ฟ้องคดีได้ร่วมกันฉักกลบคูน้ำพิพาท ทำให้ได้รับความเดือดร้อนไม่อาจจะขายน้ำเข้าออกนาได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้ดำเนินการสอบสวนผู้ร้องทุกข์ ผู้ถูกร้องทุกข์ รวมทั้งพยานบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีและบิดาของผู้ฟ้องคดีได้บุกรุกฉักกลบทำลายคูน้ำสาธารณะที่ขุดตามโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเริงรางอำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งทุกคนที่เกี่ยวข้องยืนยันว่า คูน้ำแห่งนี้เป็นคูน้ำเดิมที่ขุดตามโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเริงรางไม่ใช่คูน้ำที่ผู้เช่าขุดขึ้น และการทำบันทึกประนีประนอมยอมความตามสารบบความแพ่งของอำเภอบ้านหมอ คดีที่ ๒/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทำการบันทึกในฐานะรักษาราชการแทนนายอำเภอบ้านหมอเพื่อเป็นตัวกลางในการเจรจาไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างนายชำนาญ โต๊ะสัมฤทธิ์ กับบิดาของผู้ฟ้องคดีไม่ใช้การประนีประนอมยอมความแพ่ง กรณีดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอบ้านหมอตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งให้อำนาจนายอำเภอบ้านหมอในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความแพ่งและความอาญา ตามมาตรา ๑๐๘ และอำนาจหน้าที่ในการดูแลที่สาธารณประโยชน์ตามมาตรา ๑๑๗ การตกลงประนีประนอมยอมความแพ่งเป็นการตกลงระหว่างบิดาของผู้ฟ้องคดีกับนายชำนาญ โต๊ะสัมฤทธิ์ และนางระเบียบ โต๊ะสัมฤทธิ์ โดยการตกลงดังกล่าวมีผลตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ตามมาตรา ๑๐๘ (๔) และ (๕) ถ้าฝ่ายใดไม่ปฏิบัติตามอีกฝ่ายสามารถนำบันทึกการประนีประนอมยอมความดังกล่าวไปฟ้องศาลแพ่งเพื่อให้ศาลพิพากษายกฟ้องได้เลย ให้ถือว่าเป็นคดีอนุญาโตตุลาการได้ชี้ขาดเป็นเด็ดขาด ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะเอาคดีกลับไปฟ้องอีกไม่ได้ การเจรจาตกลงดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กระทำเป็นตัวกลางในการเจรจาไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ซึ่งทำต่อหน้าผู้ได้บังคับบัญชาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งกำลังปฏิบัติงานอยู่ ไม่ได้มีการบังคับ ชูเชิญ หลอกลวง ให้สัญญา เรียกรับทรัพย์สินเงินทองหรือสิ่งอื่นใด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะที่เป็นผู้รักษาราชการแทนนายอำเภอบ้านหมอเป็นตัวกลางในการเจรจาไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

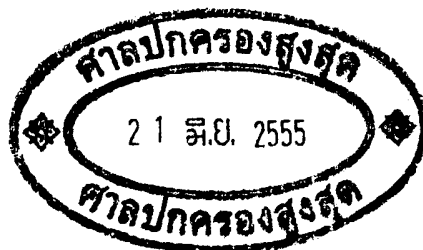
/ไม่ใช่คู่กรณี...

ไม่ใช่คุณกรณีของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เมื่อการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำความผิดอาญา แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่าเรื่องดังกล่าวสมควรที่จะเจรจาไกล่เกลี่ย ไม่สมควรที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด ควรมีการเตือนผู้กระทำผิดให้ชดเชยน้ำสาธารณะที่ได้ฝังกลบไปแล้ว ให้กลับสู่สภาพเดิม อันเป็นเจตนาของผู้ร้องทุกข์ที่ประสงค์ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ รวมทั้งใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในฐานะเป็นพนักงานสอบสวน ฝ่ายปกครองที่มีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนคดีอาญา รวมทั้งจับกุมผู้กระทำความผิดอาญา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยืนยันผลการสอบสวนซึ่งทุกคนที่เกี่ยวข้องให้การว่า น้ำดังกล่าวเป็นน้ำสาธารณะ ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิไม่มีอำนาจใดๆ ที่จะฝังกลบน้ำสาธารณะ ดังกล่าวแม้จะอยู่ในที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ก็ตาม โดยตามพระราชบัญญัติคั้นและคุน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ และพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติคั้นและคุน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ กรมชลประทาน ได้มีประกาศกรมชลประทาน เรื่อง กำหนดฝังและลักษณะคุน้ำตามพระราชบัญญัติคั้นและคุน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ในท้องที่ตำบลบ้านร่ม ตำบลวังแดง ตำบลท่าเรือ ตำบลจำปา ตำบลท่าเจ้าสนุก ตำบลท่าหลวง ตำบลศาลาลอย ตำบลโพธิ์เอน ตำบลหนองขนก และตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๐ ผลจากพระราชบัญญัติคั้นและคุน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ และพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติคั้นและคุน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ และประกาศของกรมชลประทาน ทำให้น้ำที่มีมาก่อน รวมทั้งน้ำที่ทางราชการได้ขุดขึ้นใหม่ เพื่อให้ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน เป็นคุน้ำที่ได้รับความคุ้มครอง ห้ามผู้ใดทำการปิดกั้นทางน้ำ ห้ามกลบทางน้ำ แม้คุน้ำจะอยู่ในที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ก็ตาม เมื่อคุน้ำพิพาทขุดตามโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเรียงราง กรมชลประทานมานานกว่า ๔๐ ปี ซึ่งทุกคนต่างก็ยืนยันว่ามีคุน้ำสาธารณะในที่ดินของบิดาของผู้ฟ้องคดีก่อนยกให้ผู้ฟ้องคดี โดยไม่มีการโต้แย้งคัดค้านยิ่งทำให้มีสภาพเป็นคุน้ำสาธารณะ แม้แต่ผู้ฟ้องคดีก็ยอมรับว่าเดิมเคยมีคุน้ำสาธารณะที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเรียงรางขุดไว้ผ่านที่ดินที่เคยเป็นของบิดาตนมาก่อน และคุน้ำดังกล่าวยังมีราษฎรจำนวน ๓ ราย ที่จำเป็นต้องใช้น้ำจากคุน้ำสาธารณะที่ไหลผ่านที่ดินของผู้ฟ้องคดี และมีความจำเป็นต้องใช้น้ำจากคุน้ำสาธารณะนี้ต่อไป ไม่อาจไปใช้ทางน้ำทางอื่นได้ สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๙ นั้น ไม่ถือว่าเป็นการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองถือว่าเป็นการให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติม

/ผู้ถูกฟ้องคดี...

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้ออกคำสั่งทางปกครอง แต่เป็นการออกหนังสือเตือนให้ปฏิบัติตามกฎหมายเท่านั้น มิฉะนั้นผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจำเป็นต้องดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายกับผู้ฟ้องคดีเท่านั้น ที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคูน้ำพิพาทไม่ใช่คูน้ำสาธารณะนั้น จากผลของการสอบสวนทุกคนที่เกี่ยวข้องยืนยันว่า คูน้ำดังกล่าวเป็นคูน้ำสาธารณะที่ขุดโดยโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเริงราง กรมชลประทานขุดมานานกว่า ๔๐ ปี เพียงแต่ผู้เข้าได้ลอกคูน้ำในแนวคูน้ำสาธารณะเดิมเนื่องจากคูน้ำมีสภาพตื้นเขินเพื่อใช้ประโยชน์จากคูน้ำสาธารณะดังกล่าวต่อไป ซึ่งตามพระราชบัญญัติคั้นและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ กำหนดให้เจ้าของที่ดินหรือผู้ครอบครองต้องลอกคูน้ำ จึงเป็นการกระทำที่สามารถกระทำได้ คูน้ำดังกล่าว ไม่ใช่คูน้ำที่ขุดขึ้นใหม่ทุกคนที่เกี่ยวข้องยืนยันว่าคูน้ำที่ถูกฝังกลบไปเป็นคูน้ำสาธารณะเดิม และยืนยันว่ามีราษฎร ๓ ราย คือ ๑. นางระเบียบ โต๊ะสัมฤทธิ์ ๒. นายชำนาญ โต๊ะสัมฤทธิ์ ๓. นายสุจินต์ สมบูรณ์สิน ได้รับความเดือดร้อนจากการฝังกลบคูน้ำสาธารณะดังกล่าว ไม่อาจจะบายน้ำเข้า - ออกจากนาทางอื่นได้ จำเป็นต้องระบายน้ำเข้า - ออกจากนาทางคูน้ำสาธารณะที่ถูกฝังกลบเพียงทางเดียวที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าไม่เคยอุทิศส่วนหนึ่งส่วนใดของที่ดินให้ทางราชการเพื่อขุดคูน้ำสาธารณะนั้น จากข้อเท็จจริงที่ได้จากการสอบสวน คูน้ำดังกล่าวขุดโดยกรมชลประทานมานานกว่า ๔๐ ปีแล้ว ก่อนผู้ฟ้องคดีเกิดและขุดก่อนจะมีพระราชบัญญัติคั้นและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ด้วย โดยราษฎรทุกคนที่เกี่ยวข้องต้องใช้น้ำเพื่อการทำนาชนิดที่จะให้โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเริงราง กรมชลประทานขุดคูน้ำใส่ไถ่เพื่อส่งน้ำมาให้พวกตนใช้น้ำ และตามพระราชบัญญัติคั้นและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ กำหนดว่า การปิดกั้นคูน้ำไม่สามารถกระทำได้และคูน้ำดังกล่าวยังมีสภาพเป็นที่สาธารณะเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินไม่มีสิทธิไม่มีอำนาจใดไปถม ทำลายคูน้ำที่ได้รับความคุ้มครองกรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่มีอำนาจหน้าที่ที่จะออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีขุดคูน้ำในที่ดินซึ่งผู้ฟ้องคดีมีกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่ามีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งกฎหมายได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอในการดูแลรักษาที่สาธารณะไว้หลายมาตรา เช่น มาตรา ๑๑๗ ห้วย คลอง และลำน้ำต่าง ๆ ย่อมเป็นของที่รัฐบาลปกครองรักษาเป็นหน้าที่ของกรมการอำเภอจะต้องตรวจตราอย่าให้เสีย และอย่าให้ผู้ใดทำให้เสียสาธารณประโยชน์ ถ้าจะต้องซ่อมแซมตกแต่งให้กรมการอำเภอเรียกราษฎรช่วยกันทำอย่างกันปิดน้ำ และตามมาตรา ๑๒๒ ที่อันเป็นสาธารณประโยชน์ คือ ที่เลี้ยงปศุสัตว์

/ที่จัดไว้สำหรับ...

ที่จัดไว้สำหรับราษฎรไปรวมเลี้ยงด้วยกัน เป็นต้น ตลอดจนถนนหนทางและที่อย่างอื่น ซึ่งเป็นของกลางให้ราษฎรใช้ได้ด้วยกัน เป็นหน้าที่ของกรมการอำเภอจะต้องคอยตรวจตรารักษา อย่ายให้ผู้ใดเกียดกันเอาไปเป็นอาณานิคมแต่เฉพาะตัว โดยอำนาจของกรมการอำเภอ ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ โอนไปเป็นอำนาจ ของนายอำเภอตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๖๒ และตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๐๘ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในทางแพ่งไว้ โดยนายอำเภอ สามารถที่จะเรียกคู่กรณีพิพาทมาเจรจาไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รัชการราชการแทนนายอำเภอมีอำนาจหน้าที่เท่ากับผู้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอทุกประการ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ยังกำหนดอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ และปลัดอำเภอเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มีอำนาจหน้าที่สืบสวน สอบสวน จับกุมผู้กระทำความผิดอาญาได้ และตามพระราชบัญญัติค้ำและคุน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ก็เป็นกฎหมาย อาญาด้วยเพราะมีโทษทางอาญา คือ จำคุก ปรับ ตามเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น คุน้ำดังกล่าว แม้จะอยู่ในที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดี แต่ก็เป็นคุน้ำตามพระราชบัญญัติค้ำและคุน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ผู้ใดจะทำการฝังกลบไม่ได้ มีความผิดทางอาญา ทั้งจำคุก และหรือปรับ และมีสภาพเป็นคุน้ำสาธารณะที่ราษฎรยังใช้ประโยชน์ร่วมกัน อยู่ในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอที่จะดูแลที่สาธารณะของรัฐไม่ให้ผู้ใดทำให้เสียสาธารณประโยชน์ หรือเกียดกันเอาไปเป็นอาณานิคมเฉพาะตน แม้คุน้ำดังกล่าวจะอยู่ในความรับผิดชอบ ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแดง ซึ่งได้รับมอบจากกรมชลประทานให้มีหน้าที่ดูแลคุน้ำดังกล่าว ก็ไม่ได้ตัดอำนาจในการดูแลที่สาธารณะของนายอำเภอแต่อย่างใด สภาพของคุน้ำเป็นคุน้ำ ที่เกิดโดยพระราชบัญญัติค้ำและคุน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ และพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติ ค้ำและคุน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ บังคับในท้องที่บริเวณที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยเจ้าหน้าที่โครงการส่งน้ำ และบำรุงรักษาเรียงราง กรมชลประทาน ต่างก็ยืนยันรวมทั้งผู้ฟ้องคดีก็ยอมรับว่าเคยมีคุน้ำ สาธารณะที่ขุดโดยโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเรียงรางในที่ดินของตนเองขณะที่เคย เป็นของบิดาก่อนที่จะโอนมาเป็นของตนเอง บิดาของผู้ฟ้องคดีก็ไม่ได้ปฏิเสธว่าไม่เคยมีคุน้ำ สาธารณะที่ขุดโดยโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเรียงรางผ่านที่ดินของตนเอง และตามบันทึก

/การสอบสวน...

การสอบสวนนายปภัตร์ ปทุมวัฒน์ นายช่างชลประทาน ๗ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเริงราง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี นายไกรฤทธิ์ บุญพันธ์ หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ ๒ เริงราง และนายสมชาย แสนสุข ผู้รักษาอาคารชลประทาน ทำหน้าที่พนักงานส่งน้ำโซน ๑๐ เริงราง โดยบุคคลทั้งสามได้ให้การในฐานะเป็นตัวแทนที่ได้รับมอบจากหัวหน้าโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเริงราง กรมชลประทาน ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการดูแลคุน้ำดังกล่าว ซึ่งตามคำให้การของเจ้าหน้าที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเริงราง กรมชลประทาน ยืนยันแน่นอนว่าคุน้ำดังกล่าวเป็นคุน้ำที่อยู่ในที่ดินของผู้ฟ้องคดี เมื่อเป็นคุน้ำตามพระราชบัญญัติคันและคุน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ และพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติคันและคุน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ จึงมีสภาพเป็นที่สาธารณะที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกันมานาน ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอในการดูแลที่สาธารณะมิให้ผู้ใดทำให้เสียสาธารณประโยชน์ หรือเกียดกันเอาไปเป็นอาณานิคมประโยชน์เฉพาะตน ใช้อำนาจในการปกครองท้องที่รักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ ใช้อำนาจในการประนีประนอมความแพ่ง ใช้อำนาจในการสืบสวนสอบสวนคดีอาญาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เมื่อมีการร้องทุกข์กรณีดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงใช้การประนีประนอมความแพ่ง และได้สอบสวนแล้วพบว่าได้กระทำผิดจริงตามที่มีผู้ร้องทุกข์ จึงตักเตือนด้วยวาจาและด้วยลายลักษณ์อักษร แต่ผู้ฟ้องคดีและบิดาของผู้ฟ้องคดีไม่พยายามที่จะแก้ไขปัญห เพราะหากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ดำเนินการอาจต้องถูกดำเนินคดีอาญาในข้อหาปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ตามมาตรา ๑๕๗ ของประมวลกฎหมายอาญา การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอาศัยอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ออกหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีและบิดาของผู้ฟ้องคดีขุดคุน้ำพิพาทดังกล่าวกลับสู่สภาพเดิม จึงเป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ สำหรับแนวเขตคุน้ำพิพาท ซึ่งตามแผนที่ของเจ้าหน้าที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเริงราง ยืนยันว่าคุน้ำที่กรมชลประทานขุดให้ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน เป็นคุน้ำไส้ไก่ที่ขุดโดยมีจุดเริ่มต้นจากคลองชลประทาน ๒๔ ขวา ผ่านที่นาของผู้ฟ้องคดี นางระเบียบ โต๊ะสัมฤทธิ์ นายชำนาญ โต๊ะสัมฤทธิ์ และผ่านที่ดินของนายสุจินต์ สมบูรณ์สิน มีความยาวประมาณ ๑,๔๖๐ เมตร กว้างประมาณ ๒ เมตร (เดิมกว้างประมาณ ๕๐ ซม. ลึกประมาณ ๔๐ ซม.) ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีฝังกลบมีความยาวประมาณ ๑๐๐ เมตร หรือมากกว่า และสภาพคุน้ำดังกล่าวเป็นคุน้ำสาธารณะประมาณ ๔๐ กว่าปีแล้ว

/นับตั้งแต่...

นับตั้งแต่กรมชลประทานขุดคูใส่ไก่อเพื่อส่งน้ำจากคลองชลประทานให้ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่าการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกระทำโดยถูกต้องตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้

ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การว่า ที่ดินของผู้ฟ้องคดีมีหลักฐานรับรองกรรมสิทธิ์เป็นโฉนดที่ดินออกไว้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๗ โดยไม่ปรากฏว่าได้มีการขึ้นทะเบียนที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำสาธารณะที่ทางราชการสงวนหวงห้ามไว้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และในทางพุดินนัยบิดาและมารดาของผู้ฟ้องคดีได้ทำนาในที่ดินตามโฉนดที่ดินมานานกว่า ๔๐ ปี ก็ไม่ปรากฏว่าจะมีผู้นำสาธารณะที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน อีกทั้งไม่ปรากฏว่ามีหน่วยราชการใดเข้ามาโต้แย้งดำเนินการแจ้งฯ หรือประกาศสิทธิหวงห้ามใดๆ ว่าบริเวณที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำสาธารณะ หรือสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ราษฎรมีสิทธิในการใช้ประโยชน์ร่วมกัน ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อ้างว่า คูน้ำมีความยาวประมาณ ๑,๔๖๐ เมตร ส่วนที่พิพาทอยู่ในที่ดินของผู้ฟ้องคดีความยาวประมาณ ๑๐๐ เมตร นั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคูน้ำพิพาทเป็นคูน้ำที่ผู้เช่าขุดขึ้นมาใหม่โดยไม่ได้รับอนุญาตในช่วงที่เช่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีเพื่อประโยชน์ของผู้เช่า และไม่ใช่น้ำลำรางเดิมที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อ้างถึง และไม่มีสภาพเป็นคูคลองตามธรรมชาติที่เป็นสาธารณะที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน รวมทั้งเมื่อผู้ฟ้องคดีไปขอจดทะเบียนรับโอนที่ดินตามโฉนดจากมารดาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ก็ได้รับการรับรองจากนายอำเภอโดยไม่ปรากฏว่ามีผู้นำสาธารณะอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินอยู่ในเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีและตามแผนที่แสดงเขตสงวนน้ำของโซนที่ ๑๐ ไม่ปรากฏว่ามีหลักฐานที่จะบ่งชี้ให้เห็นว่าบริเวณดังกล่าวมีผู้นำสาธารณะ อีกทั้งสำเนาประกาศกำหนดผังและลักษณะคูน้ำตามพระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ แสดงสัญลักษณ์ชัดเจนว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีไม่ได้อยู่ในเขตบังคับใช้พระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ การทำนาในสมัยก่อนจะทำการตามฤดูกาล ในฤดูการทำนา ชาวนาส่วนใหญ่จะอาศัยขุดลำรางขึ้นเองเพื่อส่งต่อน้ำกันเป็นทอดๆ สำหรับใช้ในการทำนา เมื่อพ้นฤดูทำนาลำรางดังกล่าวก็จะตื้นเขิน ลำรางดังกล่าวข้างต้นไม่ใช่คูน้ำที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือที่ทางราชการขุดขึ้นเพื่อให้ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน ต่อมาเมื่อมีการขุดคลองชลประทาน (๒๔ ขวา) ทำให้มีน้ำใช้ในการทำนาอย่างทั่วถึง ประกอบกับการใช้เครื่องสูบน้ำนำน้ำเข้านาจึงไม่มีการขุดลำราง สำหรับกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองให้การว่า

/ได้ใช้อำนาจ...

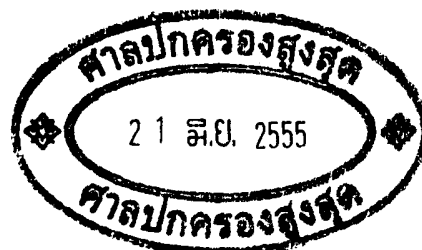
ได้ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และสืบสวนสอบสวนคดีอาญาที่เกิดขึ้นในท้องที่นั้น ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ไปทำการตกลงประนีประนอมตามบันทึกข้อตกลงคู่กรณี ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๙ บันทึกข้อตกลงดังกล่าวถือว่าเป็นการจัดทำเอกสารในการปฏิบัติหน้าที่รับรองเป็นหลักฐาน ซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นเท็จในเอกสารราชการ ซึ่งเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ อีกทั้งบิดาของผู้ฟ้องคดีไม่ใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดิน และไม่ได้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดี จึงไม่อาจจะตกลงประนีประนอมข้อพิพาทใดๆ เกี่ยวกับสิทธิทางแพ่งในที่ดินดังกล่าวได้ นิติกรรมทางปกครองที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ บันทึกไว้จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยชี้ขาดว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติสาธารณะอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน โดยอาศัยเพียงคำบอกเล่ากล่าวอ้างลอยๆ ของพยานบุคคลที่เป็นคู่กรณีกับผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้เรียกมาให้ถ้อยคำและจดบันทึกไว้ด้วยตนเอง อีกทั้งอำนาจในการชี้ขาดว่าที่ดินเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือไม่เป็นอำนาจของศาล ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเพียงไกลเกลี่ยประนีประนอมระหว่างคู่กรณีเท่านั้น แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กลับจัดทำเอกสารบันทึกข้อตกลงคู่กรณี อันเป็นเอกสารราชการเป็นเท็จว่าผู้ฟ้องคดียินยอมตามข้อตกลงที่จะทำการฝังกลบคูน้ำพิพาทให้กลับสู่สภาพเดิม ดังนั้น การวินิจฉัยชี้ขาดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่ามีคุณสมบัติสาธารณะอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินอยู่ในที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำโดยไม่มีอำนาจ หรือกระทำนอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้แย้งแสดงพยานหลักฐานเพื่อป้องกันสิทธิโดยชอบธรรม กลับทำการบันทึกข้อตกลงประนีประนอมลับหลังผู้ฟ้องคดีด้วยการบันทึกถ้อยคำอันเป็นเท็จ กระทำการข่มขู่บิดาและมารดาของผู้ฟ้องคดี เป็นการขัดแย้งกับหลักการฟังความทุกฝ่ายและหลักการพิจารณาโดยเปิดเผย รวมทั้งการที่ไม่พิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ย่อมทำให้ผลของคำสั่งทางปกครองตามหนังสือ ที่ อย ๐๒๑๗/๗๒๓ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนคำสั่งทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง

/อธิบดี...

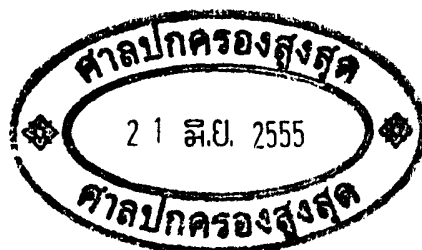
อธิบดีกรมชลประทานในฐานะพยานได้ชี้แจงข้อเท็จจริงตามคำสั่งศาลว่า อธิบดีกรมชลประทานได้ตรวจสอบคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ แล้วไม่พบว่ามีคำสั่งของอธิบดีกรมชลประทานที่ออกคำสั่งโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวแต่งตั้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ มีเพียงคำสั่งแต่งตั้งนายช่างหัวหน้าโครงการชลประทานราษฎรคลองเพรียวเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตโครงการชลประทานหลวงคลองเพรียวในท้องที่จังหวัดสระบุรีและจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองให้การเพิ่มเติมว่า ตามที่ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การว่า ไม่เคยปรากฏว่ามีการขึ้นทะเบียนที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นคูน้ำสาธารณะที่ทางราชการได้สงวนหวงห้ามไว้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และในทางพฤตินัยบิดาและมารดาของผู้ฟ้องคดีได้ทำนาในที่ดินมานานกว่าสี่สิบปีก็ไม่ปรากฏว่ามีคูน้ำสาธารณะตามคำกล่าวอ้างของผู้ถูกฟ้องคดี ทั้งยังไม่ปรากฏว่ามีหน่วยงานราชการใดเข้ามาโต้แย้ง แจ้งหรือประกาศหวงห้ามว่าเป็นคูน้ำสาธารณะ นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ พระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ฯลฯ พ.ศ. ๒๕๐๙ และประกาศของกรมชลประทาน เรื่อง การกำหนดผังและลักษณะคูน้ำ ตามพระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ในท้องที่บริเวณที่ดินของผู้ฟ้องคดี เป็นผลให้คูน้ำที่ทางราชการขุดขึ้นใหม่เพื่อให้ราษฎรได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันเป็นคูน้ำที่ได้รับการคุ้มครองห้ามผู้ใดทำการปิดกั้นทางน้ำและห้ามกลบทางน้ำ แม้คูน้ำจะอยู่ในที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ของตนก็ตาม คูน้ำพิพาทขุดขึ้นโดยโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเริงราง กรมชลประทาน จึงได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกฝังกลบ คูน้ำที่อยู่ในที่ดินของเอกสารสิทธิ์นั้นจะได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวโดยมิได้เป็นการโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินของเอกชนไปเป็นของรัฐที่จะต้องมีการเวนคืนที่ดิน คูน้ำที่ผ่านที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์จะไม่มีการแสดงเป็นคูน้ำสาธารณะให้ปรากฏ เนื่องจากต้องใช้งบประมาณจำนวนมากศาล เพิ่มภาระงานแก่เจ้าหน้าที่ที่ดินและประชาชนที่เป็นเจ้าของที่ดินมีเอกสารสิทธิ์ต้องเดือดร้อน เว้นแต่จะมีการแบ่งแยกที่ดินจะมีการแจ้งนายอำเภอแห่งท้องที่ที่มีหน้าที่ดูแลรักษาที่สาธารณะให้ไประวังชี้แนวเขตที่สาธารณะก็อาจจะมีการกันที่ดินที่เป็นคูน้ำสาธารณะออกจากเอกสารสิทธิ์ ในที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าไม่ปรากฏว่ามีหน่วยราชการใดเข้ามาโต้แย้ง ดำเนินการแจ้งฯ หรือประกาศสิทธิ

/หวงห้ามใดๆ...

หวงห้ามใดๆ ว่าบริเวณที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นน้ำสาธารณะหรือสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ที่ราษฎรมีสิทธิในการใช้ประโยชน์ร่วมกันมาก่อน นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า น้ำพิพาทดังกล่าวเป็นน้ำสาธารณะที่ขุดโดยกรมชลประทานได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ทางราชการจึงไม่จำเป็นต้องไปโต้แย้งคัดค้านหรือประกาศหวงห้าม เมื่อผู้ฟ้องคดีทำการถมคูน้ำสาธารณะ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะที่มีหน้าที่ในการดูแลที่สาธารณะ ก็จำเป็นต้องเข้าไปสอบสวนเรื่องดังกล่าวว่ามีมูลความจริงหรือไม่ เมื่อสอบสวนแล้วพบว่า มีมูลความจริงตามที่ผู้ร้องทุกข์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงดำเนินการเพื่อประนีประนอมข้อพิพาทตามอำนาจหน้าที่ในการเจรจาไกล่เกลี่ย เมื่อการเจรจาไกล่เกลี่ยไม่เป็นผลผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จำเป็นต้องเตือนว่า การกระทำดังกล่าวมีความผิด ถ้าไม่เป็นผลผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต้องดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป โดยจะต้องมีการร้องทุกข์กล่าวโทษหรือฟ้องร้องเป็นคดีต่อพนักงานสอบสวนหรือศาล เพื่อดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายต่อไป คำเตือนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่เป็นการออกคำสั่งทางปกครองเพราะไม่ใช่คำสั่งที่มีผลผูกพัน หรือผลบังคับผูกพันเพราะหากผู้ฟ้องคดีไม่ปฏิบัติตามยังต้องมีการร้องทุกข์กล่าวโทษตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อให้อำนาจของศาลยุติธรรมในการบังคับให้ผู้กระทำผิดปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่มีอำนาจในการบังคับทางปกครอง ในการปฏิบัติตามหนังสือแจ้งเตือน และการที่ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การว่า น้ำพิพาทเป็นน้ำที่ถูกระบุขึ้นใหม่เป็นน้ำที่ขุดขึ้นมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่ใช่แนวคูน้ำลำรางเดิมที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อ้างถึง และไม่มีสภาพเป็นคูคลองตามธรรมชาติที่เป็นสาธารณะที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกันนั้น จากการสอบสวนกำนันตำบลวังแดง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังแดง รวมทั้งผู้ร้องเรียนซึ่งทุกคนยืนยันว่า น้ำพิพาทเป็นน้ำสาธารณะที่ขุดโดยโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเริงรางเป็นน้ำเดิมไม่ใช่คูน้ำใหม่ตามที่ผู้ฟ้องคดีอ้าง ความจริงเป็นเพียงการลอกคูน้ำเดิมตามแนวเดิม ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต้องกระทำตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ที่กำหนดให้เป็นหน้าที่ของเจ้าของที่ดินหรือผู้ครอบครองที่ดินต้องขุดลอกคูน้ำอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และในวันที่ผู้ฟ้องคดีและบิดาของผู้ฟ้องคดีทำการฝังกลบคูน้ำ เจ้าหน้าที่ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเริงรางได้ทราบเรื่องและได้ห้ามปรามผู้ฟ้องคดีแล้ว ที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า การจดทะเบียนรับโอนที่ดินจากมารดาที่ไม่ปรากฏว่ามีคูน้ำสาธารณะในโฉนดที่ดินดังกล่าว นั้น เห็นว่า เอกสารสิทธิ์ที่มีการโอนทางทะเบียนกรณีโอนที่ดินไปทั้งแปลง ถ้าหากไม่ปรากฏคูน้ำ

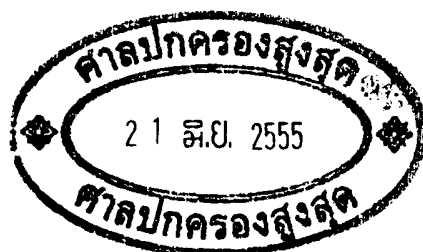
/หรือที่สาธารณะ...

หรือที่สาธารณะในเอกสารสิทธิ์ตั้งแต่เดิม เมื่อมีการโอนทางทะเบียนจะเปลี่ยนชื่อเจ้าของที่ดิน
เท่านั้น การโอนไปจะไม่ปรากฏที่สาธารณะในเอกสารสิทธิ์ของที่ดินที่โอน ยกเว้นมีการ
แบ่งแยกเอกสารสิทธิ์ และตามคำคัดค้านคำให้การที่อ้างว่า แผนที่แสดงเขตสงวนน้ำของ
โซนที่ ๑๐ ไม่ปรากฏหลักฐานใดบ่งชี้ให้เห็นว่าบริเวณดังกล่าวมีคุน้ำสาธารณะ และที่ดิน
ของผู้ฟ้องคดีไม่ได้อยู่ในเขตบังคับใช้พระราชบัญญัติคันและคุน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ นั้น
แผนที่ดังกล่าวเป็นแผนที่ที่แสดงถึงคุน้ำต่าง ๆ ที่พระราชบัญญัติคันและคุน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕
คุ้มครองชัดเจนอยู่แล้ว มีรายละเอียดของคุน้ำใส่ไว้ชัดเจน และกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า
ลาร้างดังกล่าวไม่ใช่คุน้ำที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือที่ทางราชการขุดขึ้น ผู้เช่าที่ดิน
เป็นคนขุดขึ้นนั้น เห็นว่า นายกองค้การบริหารส่วนตำบล กำนันตำบลวังแดง นายปภัตร์
ปทุมวัฒน์ นายช่างชลประทาน ๗ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเริงราง อำเภอบ้านหมอ
จังหวัดสระบุรี กรมชลประทาน นายไกรฤกษ์ บุษพันธ์ หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษา ที่ ๒
เริงราง และนายสมชาย แสนสุข ผู้รักษาอาคารชลประทาน ทำหน้าที่พนักงานส่งน้ำ
โซน ๑๐ เริงราง ยืนยันว่า คุน้ำดังกล่าวเป็นคุน้ำที่ขุดขึ้นโดยโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเริงราง
กรมชลประทาน เมื่อประมาณ ๔๐ กว่าปีมาแล้ว รวมทั้งผู้ฟ้องคดีและบิดาของผู้ฟ้องคดี
ก็ให้การต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ว่ามีเหมืองน้ำหรือคุน้ำ
ในที่ดินของตนเองที่ขุดโดยโครงการชลประทานเริงราง และกรณีที่อ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒
ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีขุดคุน้ำพิพาทให้กลับสู่สภาพเดิมโดยข่มขู่บิดาของผู้ฟ้องคดีว่า
จะต้องได้รับโทษทางอาญาและจะต้องชดใช้ค่าเสียหายให้คู่กรณีจนบิดาของผู้ฟ้องคดี
เกิดความเกรงกลัวจำต้องยอมลงนามในบันทึกข้อตกลงของคู่กรณีทั้ง ๆ ที่ไม่มีอำนาจ
ตามกฎหมายที่จะกระทำได้นั้น เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้ข่มขู่เพียงแต่มีหนังสือ
ขอให้ขุดคุน้ำสาธารณะที่ฝั่งกลบไปแล้วให้คืนสู่สภาพเดิม มิฉะนั้นจำเป็นต้องดำเนินคดีต่อไป
ไม่ได้มีการกระทำอะไรที่เป็นการข่มขู่เป็นแค่การเตือนให้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒
เป็นเพียงตัวกลางในการเจรจาไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทจึงบันทึกไว้ในสารบบความแพ่ง
ของอำเภอท่าเรือเพื่อเป็นหลักฐานไม่ได้มีการข่มขู่บิดาของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด และตาม
สารบบความแพ่งคดีที่ ๒/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ไม่มีข้อความใด
ที่กล่าวอ้างว่า ได้ตกลงยินยอมที่จะทำการขุดคุน้ำที่ฝั่งกลบไปแล้วให้กลับสู่สภาพเดิม
มีแต่ข้อความว่าบิดาของผู้ฟ้องคดีจะทำการขุดคุน้ำสาธารณะที่ตนเองและผู้ฟ้องคดีได้ร่วมกัน

/ทำการฝั่งกลบ...

ทำการฝังกลบ โดยจากรถแบล็คโครทำการฝังกลบไปแล้วให้กลับสู่สภาพเดิมเท่านั้น เมื่อบิดาของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ก่อให้เกิดความเสียหาย แม้ไม่ใช่เจ้าของที่ดินตามเอกสารสิทธิ์ ก็มีหน้าที่ที่จะต้องแก้ไขปัญหานั้นเองได้ก่อให้เกิดขึ้น และแม้บริเวณที่พิพาทจะมีเอกสารสิทธิ์ แต่ก็เป็นคูน้ำที่เป็นคูน้ำสาธารณะที่กฎหมายคุ้มครอง เมื่อทำลายสิ่งที่เป็นสาธารณะก็มีหน้าที่ที่จะต้องทำให้สิ่งที่เป็นสาธารณะกลับมามีสภาพเดิม ไม่จำเป็นต้องได้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดี ในฐานะที่เป็นเจ้าของที่ดินเพราะไม่ได้ทำในส่วนที่เป็นการกระทำที่กระทบสิทธิ เป็นการกระทำในที่ดินที่เป็นคูน้ำสาธารณะเดิมซึ่งมีกฎหมายคุ้มครอง การบันทึกในสารบบความแฟ่งดังกล่าว จึงชอบด้วยกฎหมายมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย และผู้บันทึกก็มีอำนาจตามกฎหมาย ในการเจรจาไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้ ตามมาตรา ๑๐๘ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และตามท้ายบันทึกการสอบสวนได้ระบุไว้ว่า การสอบสวนครั้งนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ได้กระทำไปตามอำนาจหน้าที่ มิได้มีการบังคับขู่เข็ญ หลอกลวง ให้สัญญา มิได้เรียกรับทรัพย์สินเงินทองหรือสิ่งอื่นใด มิได้ทำอนาจารผู้หนึ่งผู้ใด อ่านให้ฟังรับว่าถูกต้อง และบิดาของผู้ฟ้องคดีจึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้ฟังความเฉพาะ ผู้ร้องเรียนเท่านั้น บุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังแดง กำนันตำบลวังแดง นายช่างชลประทาน ๗ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเริงราง หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำ และบำรุงรักษา ที่ ๒ เริงราง ผู้รักษาอาคารชลประทาน นอกจากนี้ได้สอบถามนายสุจินต์ สมบูรณ์สิน พยานในกรณีได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำของผู้ฟ้องคดีด้วย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่ได้ฟังคำกล่าวอ้างลอยๆ ของคู่กรณีของผู้ฟ้องคดีและพวกแต่อย่างใด และการที่ผู้ฟ้องคดี อ้างว่าการชี้ขาดข้อพิพาทในทางแฟ่งว่าที่ดินเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดินหรือไม่นั้น เป็นอำนาจของศาล ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่า กรณีพิพาทดังกล่าวเป็นเรื่องในทางแฟ่ง ซึ่งถ้าหากตกลงกันไม่ได้ให้นายอำเภอแนะนำคู่กรณีไปฟ้องศาล แต่การบุกรุกคูน้ำสาธารณะ ไม่ใช่เรื่องทางแฟ่งเป็นความผิดตามกฎหมายอาญา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีอำนาจหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ในการดูแลที่สาธารณะ ตามมาตรา ๑๑๗ มาตรา ๑๒๒ เพราะถ้าไม่ดำเนินการผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้เกี่ยวข้องอาจ ถูกดำเนินคดีข้อหาละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๕๗ ของประมวลกฎหมายอาญา การสรุปว่าที่ดังกล่าวเป็นที่สาธารณะก็เป็นผลมาจากการสอบสวนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ใช่เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ แต่เป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ และปฏิบัติหน้าที่

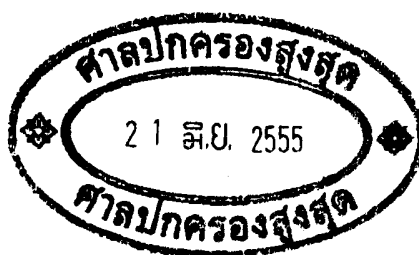

/อย่างสุจริต...

อย่างสุจริต เป็นธรรม ถูกต้องตรงตามกฎหมายแล้ว สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขาดการแสวงหาข้อเท็จจริงในทางเอกสาร เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้สอบสวนบุคคลที่เกี่ยวข้อง และได้รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะจากเจ้าหน้าที่ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเริงราง ซึ่งมีหน้าที่ขุดคุ้ยน้ำและดูแลบำรุงรักษาคุน้ำดังกล่าว สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวหาว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ข่มขู่บิดามารดาของผู้ฟ้องคดี นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่า เป็นการเตือนให้บิดาของผู้ฟ้องคดีและผู้ฟ้องคดีทำให้น้ำกลับสู่สภาพเดิม มิฉะนั้นอำเภोजำเป็นต้องดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายต่อไป การเตือนในลักษณะนี้ตามหลักกฎหมายไม่ถือว่าเป็นการข่มขู่ สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่พิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชี้แจงว่า ตามหนังสืออุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ได้มอบให้นายโรจน์เพชร พัทธพงศ์พรรณ ปลัดอำเภอ หัวหน้าฝ่ายความมั่นคง อำเภอกำแพงแสน ตรวจสอบเรื่องดังกล่าว เพื่อความเป็นธรรม จึงมอบหมายให้บุคคลอื่นๆ รับผิดชอบตรวจสอบแทน ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการ อำเภอก็ไม่ได้เพิกเฉยไม่พิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด สำหรับหนังสืออุทธรณ์ดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่า หนังสือดังกล่าวไม่เป็นหนังสืออุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง เนื่องจากว่า อำเภอยังไม่ได้ออกคำสั่งทางปกครอง หนังสืออำเภอกำแพงแสนที่ อย ๐๒๑๗/๗๒๓ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ เรื่อง ขอให้บิดาของผู้ฟ้องคดีและผู้ฟ้องคดีทำการขุดคุ้ยน้ำสาธารณะที่ฝังกลับไปแล้วให้กลับสู่สภาพเดิมเป็นการออกหนังสือเตือน ไม่ใช่การออกคำสั่งทางปกครอง เพราะอำเภอก็ไม่มีอำนาจบังคับทางปกครองตามมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีอำนาจหน้าที่ดูแลที่สาธารณะไม่ให้ใครเกียดกัน เอาไปเป็นอาณาประโยชน์แต่เฉพาะตัว เมื่อผู้กระทำผิดไม่เชื่อฟังก็ต้องร้องทุกข์กล่าวโทษดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป ต้องใช้อำนาจของศาลอาญาหรือศาลแพ่งในการบังคับให้ผู้กระทำผิดกระทำให้น้ำสาธารณะดังกล่าวกลับสู่สภาพเดิม ไม่มีอำนาจบังคับทางปกครองด้วยตนเอง หนังสือเตือนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ใช่คำสั่งทางปกครอง ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครองกลางที่รับไว้พิจารณา ขอให้ศาลปกครองจำหน่ายคดีออกจากสารบบความต่อไป

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อมีผู้ร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า มีการฝังกลบคุน้ำซึ่งขุดขึ้นในที่ดินของผู้ฟ้องคดี เป็นผลให้ผู้ร้องเรียนได้รับความเดือดร้อน

/ไม่สามารถ...

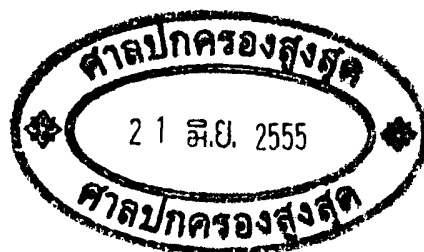

ไม่สามารถระบายน้ำเข้าออกที่นาได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้สอบสวนผู้ร้องเรียนและผู้ถูกร้องเรียน พยานบุคคลที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งทำการตรวจสอบพยานเอกสารที่เกี่ยวข้อง และจากการสอบสวน เจ้าหน้าที่ตำแหน่งนายช่างชลประทาน หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ ๒ และพนักงานส่งน้ำ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเรณู อําเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี ในฐานะตัวแทนที่ได้รับมอบหมาย จากหัวหน้าโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเรณู กรมชลประทาน ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการดูแลคูน้ำพิพาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงฟังข้อเท็จจริงได้ว่า แม้คูน้ำพิพาทจะอยู่ในที่ดิน ของผู้ฟ้องคดี แต่โดยผลของพระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ และพระราชกฤษฎีกา ให้ใช้พระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ บังคับใช้ในท้องที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. ๒๕๐๙ พร้อมทั้งประกาศกรมชลประทาน เรื่อง กำหนดผังและคูน้ำตามพระราชบัญญัติ คันและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ในท้องที่ตำบลบ้านร่อม ตำบลวังแดง ตำบลท่าเรือ ตำบลจำปา ตำบลท่าเจ้าสนุก ตำบลท่าหลวง ตำบลศาลาลอย ตำบลโพธิ์เอน ตำบลหนองขาก และตำบลปากท่า อําเภوتاเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๐ ทำให้คูน้ำพิพาท เป็นคูน้ำตามพระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ และได้รับการคุ้มครองห้ามมิให้ผู้ใด ทำการปิดกั้นหรือฝังกลบ เมื่อผู้ฟ้องคดีทำการฝังกลบคูน้ำพิพาทอันเป็นการฝ่าฝืน ต่อบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีหนังสือที่ อย ๐๒๑๗/๗๒๓ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทำการขุดคูน้ำ พิพาทให้กลับคืนสู่สภาพเดิม เมื่อมีการฝังกลบคูน้ำพิพาทอันถือเป็นการไม่บำรุงรักษาคูน้ำ ให้คงอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงได้มีหนังสือแจ้งไปยังผู้ฟ้องคดีให้ทราบว่า ผู้ฟ้องคดีมีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายและแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทำการขุดคูน้ำพิพาท ให้อยู่ในสภาพเดิม การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงมีลักษณะเป็นการใช้อํานาจ ตามกฎหมายที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นกับผู้ฟ้องคดีและมีผลกระทบต่อสิทธิในที่ดิน ของผู้ฟ้องคดีให้ต้องรับภาระบางประการทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจใช้ประโยชน์ในที่ดินได้เต็มทั้งแปลง หนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่ อย ๐๒๑๗/๗๒๓ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ที่แจ้งให้ ผู้ฟ้องคดีทำการขุดคูน้ำพิพาทให้กลับสู่สภาพเดิมจึงมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และยังมีลักษณะ เป็นคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ผู้ฟ้องคดีต้องอยู่ในบังคับของคำสั่งให้ต้องกระทำการ หรือละเว้นกระทำการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน

/หากผู้ฟ้องคดี...

หากผู้ฟ้องคดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยอมใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติกันและกัน พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้ด้วยการเข้าดำเนินการขูดคูนน้ำพิพาทเสียเองโดยผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ต้องชำระค่าใช้จ่าย ที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกล่าวอ้างว่าการมีหนังสือแจ้งดังกล่าวไปยังผู้ฟ้องคดี มิใช่คำสั่งทางปกครอง เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่มีอำนาจบังคับทางปกครอง จึงเป็นเพียงคำเตือนนั้น เป็นเพียง ความเข้าใจคลาดเคลื่อนต่อข้อกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เท่านั้น สำหรับคำสั่งทางปกครอง ที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองสั่งให้ผู้ฟ้องคดีขูดคูนน้ำพิพาทให้กลับสู่สภาพเดิมนั้น เป็นคำสั่งที่ชอบ ด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า เมื่อฟังข้อเท็จจริงที่ได้จากการสอบสวนว่าคูนน้ำพิพาทเป็นคูนน้ำ ที่ขูดขึ้นโดยโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเริงราง กรมชลประทาน มานานกว่าสี่สิบปี จึงเป็นคูนน้ำ ที่ได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติกันและกัน พ.ศ. ๒๕๐๕ การใช้อำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ในการออกคำสั่งทางปกครอง จึงต้องพิจารณาจากพระราชบัญญัติกันและกัน พ.ศ. ๒๕๐๕ อันเป็นแหล่งที่มาของอำนาจนั้นเป็นสำคัญ ซึ่งตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติให้อธิบดีกรมชลประทานเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการ ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งตามคำชี้แจงของอธิบดีกรมชลประทานที่ได้ชี้แจงต่อศาลว่า ได้ตรวจสอบประวัติการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ไม่พบว่าอธิบดีกรมชลประทานได้มีคำสั่งแต่งตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่อาจใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติกันและกัน พ.ศ. ๒๕๐๕ เพื่อออก คำสั่งทางปกครองได้ กรณีที่อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๑๗ และมาตรา ๑๒๒ ประกอบกับมาตรา ๖๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะนายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์มิให้ผู้ใดเกี่ยวดองกันเอาไป เป็นอาณานิคมแต่เฉพาะตัว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาคูนน้ำพิพาท นั้น เห็นว่า ตามบทบัญญัติในมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทรัพย์สินใด จะเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือไม่นั้น ประการแรก ทรัพย์สินนั้นจะต้องเป็นทรัพย์สิน ของแผ่นดิน มิได้เป็นทรัพย์สินที่ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลหนึ่งบุคคลใด และประการที่สอง ทรัพย์สินนั้นได้ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เมื่อคูนน้ำพิพาท เป็นคูนน้ำตามพระราชบัญญัติกันและกัน พ.ศ. ๒๕๐๕ การที่พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว

/บัญญัติให้...

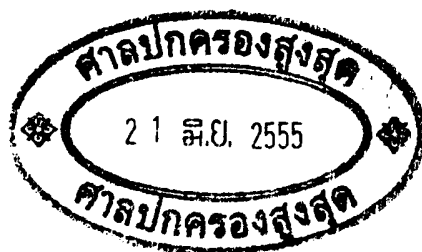
บัญญัติให้มีการขุดคุ้ยน้ำในที่ดินของเจ้าของที่ดินและให้เป็นหน้าที่ของเจ้าของที่ดินในการดูแลรักษาคุ้ยน้ำ คุ้ยน้ำที่ขุดขึ้นจึงมิใช่ทรัพย์สินของแผ่นดิน แม้จะเป็นการขุดคุ้ยน้ำเพื่อประโยชน์ในการระบายน้ำเข้าออกที่นาจำนวนหลายแปลงก็มีอาจถือได้ว่าเป็นการใช้ประโยชน์ร่วมกันของประชาชนโดยทั่วไป หากแต่เป็นการใช้ประโยชน์ในกลุ่มคนเป็นการเฉพาะบริเวณนั้นๆ เท่านั้น และไม่อาจวินิจฉัยว่าคุ้ยน้ำพิพาทดังกล่าวเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาของนายอำเภอท้องที่ตามมาตรา ๑๑๗ และมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ได้ ทั้งยังไม่อาจวินิจฉัยว่าการใช้ประโยชน์ในคุ้ยน้ำพิพาทมาเป็นเวลานานกว่าสี่สิบปีถือเป็นการอุทิศให้ที่ดินที่เป็นคุ้ยน้ำ ตกเป็นที่สาธารณประโยชน์ไปโดยปริยายแล้วได้เนื่องจากเป็นคุ้ยน้ำที่ขุดขึ้นโดยพระราชบัญญัติคั้นและคุ้ยน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ มิได้เกิดจากการละทิ้งหรือปล่อยปละละเลยให้มีการใช้ประโยชน์โดยพลการ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองวินิจฉัยว่าคุ้ยน้ำพิพาทเป็นคุ้ยน้ำตามพระราชบัญญัติคั้นและคุ้ยน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ และยังเป็นคุ้ยน้ำสาธารณะที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ในเวลาเดียวกัน จึงถือเป็นการวินิจฉัยโดยนำกฎหมายทั้งสองฉบับนั้นมาปะปนกันโดยมิได้แยกแยะว่ากฎหมายฉบับใดให้อำนาจหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งใดเป็นผู้มีอำนาจดำเนินการตามกฎหมายนั้นๆ และยังมีได้วินิจฉัยให้ต้องแก่ถึงสถานะของคุ้ยน้ำพิพาทว่าเป็นที่ดินประเภทใดและตกอยู่ใต้บังคับแห่งกฎหมายฉบับใด การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ออกคำสั่งทางปกครอง ให้ผู้ฟ้องคดีกระทำการตามคำสั่ง จึงถือว่าเป็นการผิดหลงในการใช้อำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง เมื่อวินิจฉัยแล้วว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่มีอำนาจตามพระราชบัญญัติคั้นและคุ้ยน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ในการออกคำสั่งทางปกครองต่อผู้ฟ้องคดี ด้วยเหตุที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งจากอธิบดีกรมชลประทาน และวินิจฉัยแล้วว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่มีอำนาจตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ในการออกคำสั่งทางปกครองต่อผู้ฟ้องคดี ด้วยเหตุที่คุ้ยน้ำพิพาทมิได้มีสถานะเป็นที่สาธารณะที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองตามหนังสือ ที่ อย ๐๒๑๗/๗๒๓ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีทำการขุดคุ้ยน้ำพิพาทให้กลับสู่สภาพเดิม จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

/พิพากษา...

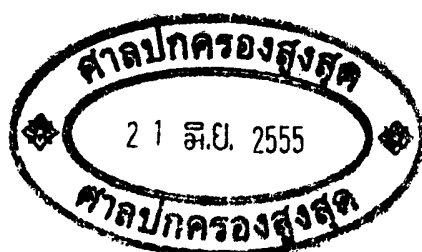
พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองตามหนังสือที่ อย ๐๒๑๗/๗๒๓ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีทำการชดเชวน้ำพิพาทกลับสู่สภาพเดิม

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอุทธรณ์ว่า หนังสือของอำเภอท่าเรือ ที่ อย ๐๒๑๗/๗๒๓ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๔ เป็นเพียงหนังสือเตือนว่า ผู้ฟ้องคดีและบิดาของผู้ฟ้องคดีทำการบุกรุกฝังกอบคุน้ำที่ราษฎรหลายรายใช้ประโยชน์ร่วมกันเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติคันและคุน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ที่มีโทษทางอาญา มิใช่คำสั่งทางปกครอง เพราะไม่มีสภาพบังคับทางปกครอง โดยผู้ฟ้องคดีจะปฏิบัติตามหรือไม่ก็ได้ ผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีอำนาจบังคับทางปกครองตามมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่จะเข้าไปดำเนินการชดเชวน้ำพิพาทได้ ผู้ที่จะชดเชวน้ำให้กลับสู่สภาพเดิมได้คือ กรมชลประทานที่มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคันและคุน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในฐานะเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีอำนาจที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดกฎหมายอาญาได้ การที่บิดาของผู้ฟ้องคดีและผู้ฟ้องคดีฝังกอบคุน้ำที่ขุดโดยกรมชลประทานตามพระราชบัญญัติคันและคุน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ มีโทษทั้งจำคุกและหรือปรับ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงออกหนังสือเตือนว่าการฝังกอบคุน้ำดังกล่าวเป็นการกระทำที่มีความผิดตามกฎหมาย หนังสือเตือนดังกล่าวมิใช่คำสั่งทางปกครองและหนังสือเตือนดังกล่าวไม่เคยกล่าวว่าผู้ถูกฟ้องคดีจะเข้าไปทำการชดเชวน้ำที่ฝังกอบให้กลับสู่สภาพเดิม มีแต่เพียงกล่าวว่าถ้าไม่ชดเชวน้ำที่ฝังกอบให้กลับสู่สภาพเดิมผู้ถูกฟ้องคดีจำเป็นต้องดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป และผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่มีอำนาจบังคับทางปกครองกรณีไม่ปฏิบัติตามหนังสือเตือน ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีอำนาจเฉพาะการดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดกฎหมายที่มีโทษทางอาญาเท่านั้น หนังสือเตือนดังกล่าวมิใช่เป็นการออกคำสั่งทางปกครองเพราะมิใช่คำสั่งที่มีผลผูกพันหรือผลบังคับผูกพัน หากไม่ปฏิบัติตามยังต้องมีการร้องทุกข์กล่าวโทษตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อใช้อำนาจของศาลยุติธรรมในการบังคับให้ผู้กระทำความผิดปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป นอกจากนั้นหนังสือแจ้งเตือนดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นการข่มขู่ การออกหนังสือเตือนในกรณีไม่ได้กำหนดมาตรการบังคับทางปกครองมิใช่การออกคำสั่งทางปกครอง ที่ศาลปกครองกลางกล่าวอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองผิดหลงในเรื่องอำนาจของตนเองนั้น ขออุทธรณ์ว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้ผิดหลงในเรื่องอำนาจของตนเอง โดยเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเป็นเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ในการดูแลที่สาธารณะ

/ไม่ให้ผู้ใด...

ไม่ให้ผู้ใดแยกกันเอาไปเป็นอาณานิคมเฉพาะตนตามมาตรา ๑๑๗ และมาตรา ๑๒๒ โดยอำนาจของกรรมการอำเภอดำเนินการตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ โอนไปเป็นอำนาจของนายอำเภอตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ทำให้บรรดาอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกรรมการอำเภอหรือนายอำเภอ ซึ่งกฎหมายกำหนดให้กรรมการอำเภอและนายอำเภอมีอยู่ให้โอนไปเป็นอำนาจและหน้าที่ของนายอำเภอ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีหน้าที่ดูแลที่สาธารณะและต้องดูแลปกป้องรักษาที่สาธารณะไม่ให้ผู้ใดแยกกันเอาไปเป็นอาณานิคมเฉพาะตน เพราะถ้าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ดำเนินการกับผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอาจถูกดำเนินคดีขอหาละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๕๗ ของประมวลกฎหมายอาญา และผู้นำพิพาทดังกล่าวแม้จะชดเชยขึ้นโดยกรมชลประทานก็ตาม แต่โดยสภาพของการใช้ก็มีสภาพเป็นผู้นำสาธารณะ เพราะราษฎรหลายสิบรายใช้ประโยชน์ร่วมกันมานานกว่า ๔๐ ปีแล้ว และปัจจุบันก็ยังมีราษฎรหลายรายใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ ผู้นำดังกล่าวแม้จะอยู่ในที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ก็ตาม แต่เจ้าของที่ดินก็ถูกจำกัดสิทธิ ไม่สามารถฝักรบคูน้ำดังกล่าวได้ กล่าวคือ ไม่สามารถทำให้เสียประโยชน์สาธารณะได้ และโดยสภาพของการใช้คูน้ำดังกล่าวจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าคูน้ำดังกล่าวมีสภาพเป็นผู้นำสาธารณะแล้วและราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกันมานาน ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในฐานะเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ย่อมมีอำนาจในการดูแลคูน้ำดังกล่าวไม่ให้ผู้ใดแยกกันเอาไปเป็นอาณานิคมเฉพาะตน เมื่อคูน้ำดังกล่าวเป็นผู้นำที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกันมานาน เจ้าของที่ดินเดิมก็ไม่อาจฝักรบคูน้ำสาธารณะดังกล่าวได้ เพราะเป็นการกระทำผิดต่อพระราชบัญญัติดินและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งมีโทษทั้งจำคุกและปรับ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยความสงบเรียบร้อยในสังคมก็มีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนจับกุมดำเนินคดีต่อผู้ฝักรบคูน้ำได้ ไม่ว่าคูน้ำดังกล่าวจะเป็นผู้นำสาธารณะหรือไม่ก็ตาม การออกหนังสือดังกล่าวเป็นเพียงการเตือนว่าการฝักรบคูน้ำดังกล่าวมีความผิดมีโทษทางอาญาทั้งจำคุกและปรับ และคูน้ำดังกล่าวเป็นผู้นำที่ราษฎรจำนวนมากใช้ประโยชน์ร่วมกันมานาน ถือว่าคูน้ำดังกล่าวตกเป็นผู้นำสาธารณะประโยชน์โดยปริยาย เจ้าของที่ดินเดิมไม่เคยมีใครคัดค้าน ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันมานานกว่า ๔๐ ปี รวมทั้งเจ้าหน้าที่กรมชลประทานก็ยืนยันว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในฐานะเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ที่ศาลปกครองชั้นต้นตัดสินว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่มีอำนาจ

/ในการดูแล...

ในการดูแลที่สาธารณะ มีเพียงหน้าที่ชี้แนวเขตเท่านั้น เป็นการใช้อำนาจพิพากษาดัดอำนาจทางกฎหมาย ในการดูแลที่สาธารณะของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง เห็นว่าเป็นสิ่งที่คลาดเคลื่อนไม่ถูกต้อง ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ บัญญัติไว้ชัดเจนเรื่องอำนาจ ในการดูแลที่สาธารณะ ไม่ได้บัญญัติให้นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ชี้แนวเขต อำนาจของ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในการดูแลที่สาธารณะมีในทุกประเภทของที่สาธารณะ จึงขอให้ ศาลปกครองสูงสุดพิพากษายกฟ้องและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความต่อไป

ผู้ฟ้องคดีแก้อุทธรณ์ว่า หนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ที่ อย ๐๒๑๗/๗๒๓ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีทำการขุดคุ้ยน้ำพิพาทกลับสู่สภาพเดิม ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองคัดค้านว่าไม่ใช่คำสั่งทางปกครองนั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตามหนังสือดังกล่าว กำหนดให้ผู้ฟ้องคดีทำการขุดคุ้ยน้ำพิพาทให้กลับสู่สภาพเดิมอันเป็นการสั่งการหรือการใช้อำนาจ ตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลต่อการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระวัง หรือมีผลกระทบต่องานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล และยังปรากฏว่า ถ้าหากผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกำหนด ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง จะดำเนินการตามกฎหมายอันเป็นสภาพบังคับทางปกครองถือเป็นคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และสำหรับ สภาพที่แท้จริงของคุน้ำพิพาท ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่าเป็นคุน้ำสาธารณะที่ประชาชน หลายรายใช้ประโยชน์ร่วมกัน นั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคุน้ำดังกล่าวมีเพียงนางระเบียบ โต๊ะสัมฤทธิ์ เป็นผู้ใช้ประโยชน์เพียงรายเดียวไม่มีชาวบ้านรายอื่นใช้ประโยชน์จากคุน้ำดังกล่าว ส่วนนายชำนาญ โต๊ะสัมฤทธิ์ และนายสุจินต์ สมบูรณ์สิน ก็เป็นลูกหลานของนางระเบียบ ซึ่งร่วมกันทำนาแปลงเดียวกัน จึงมิใช่มีชาวบ้านหลายรายที่ได้ประโยชน์จากคุน้ำพิพาท คุน้ำพิพาทมีความยาวประมาณ ๘๐ เมตร มีต้นทางจากคลองชลประทานที่อยู่ติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีผ่านที่ดินของผู้ฟ้องคดี ไปสิ้นสุดที่ที่ดินของนางระเบียบเท่านั้น ไม่มีคุน้ำต่อจากคุน้ำพิพาทไปยังที่นาของชาวบ้าน รายอื่นแต่อย่างใด ในสมัยก่อนมีการขุดคุ้ยขนาดเล็กเพื่อใช้ส่งน้ำต่องๆ กันไปยังชาวบ้านทำนน้ำ ต่อมาเมื่อมีคลองชลประทาน ชาวบ้านทำนน้ำไม่มีความจำเป็นจะต้องใช้คุน้ำดังกล่าว จึงได้มีการฝังกลบกันไปหมดแล้ว ซึ่งถ้าหากคุน้ำพิพาทเป็นคุน้ำสาธารณะก็จะต้องยังคงสภาพ เป็นคุน้ำอยู่ในปัจจุบันและต้องมีการบันทึกเป็นหลักฐานในโฉนดที่ดินหรือผังแนว ของกรมชลประทาน อีกทั้งในโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีก็ไม่ปรากฏแนวเขตคุน้ำสาธารณะ หรือจะมีป้ายประกาศของทางราชการแสดงไว้ว่าเป็นคุน้ำสาธารณะแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดี

/เห็นว่า...

เห็นว่านางระเบียบสามารถที่จะสูบน้ำไปใช้ทำนาได้จากคลองซอยซึ่งมีอยู่ทุกๆ ระยะ ๕๐๐ เมตร ตลอดแนวคลองชลประทาน ซึ่งคลองซอยดังกล่าวอยู่ห่างจากที่นาของนางระเบียบประมาณ ไม่เกิน ๑๐๐ เมตร และผู้ฟ้องคดีก็ยินยอมให้นางระเบียบ สูบน้ำผ่านที่นาของผู้ฟ้องคดี ได้หรืออาจจะใช้ท่อผ้าใบวางผ่านที่นาของผู้ฟ้องคดีส่งน้ำไปยังที่นาของนางระเบียบได้ การที่บุตรสาวของนางระเบียบขุดคูน้ำในที่นาของผู้ฟ้องคดีเพื่อใช้ส่งน้ำไปให้นางระเบียบ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ฟ้องคดี และเป็นประโยชน์เฉพาะตนเพียงรายเดียวเท่านั้น ย่อมทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จากการที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินกรรมสิทธิ์ ได้เต็มพื้นที่ การที่ผู้ฟ้องคดีทำการฝังกลบคูน้ำพิพาทที่บุตรสาวของนางระเบียบขุดขึ้น โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการรักษาสิทธิประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีให้คืนสภาพเดิม โดยชอบ ส่วนกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่ามีอำนาจหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงาน ตามพระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ก็ได้ปรากฏข้อเท็จจริงจากหนังสือของอธิบดี กรมชลประทานไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่มีอำนาจตามพระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ตามที่กล่าวอ้าง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้จัดทำบันทึกข้อตกลงคู่กรณีว่า ผู้ฟ้องคดียินยอมที่จะทำการ ฝังกลบคูน้ำพิพาทให้กลับสู่สภาพเดิมและให้ชดใช้ค่าเสียหายจำนวนเงินทั้งสิ้น ๖๐,๐๐๐ บาท โดยขู้งัดบังคับให้บิดาของผู้ฟ้องคดีลงนามเป็นผู้ให้การยินยอม ทั้งที่บิดาของผู้ฟ้องคดี มิใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินอันเป็นที่ตั้งของคูน้ำพิพาท จึงไม่มีอำนาจใดๆ ที่จะตกลง ประenomข้อพิพาท แต่จำต้องยอมลงนามในบันทึกดังกล่าวเนื่องจากความหวาดกลัว ตามคำขู่ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง รวมทั้งบิดาของผู้ฟ้องคดีอายุมากการได้ยินผิดปกติ ใส่เครื่องช่วยฟัง และมารดาของผู้ฟ้องคดีก็มีอาการทางจิตอยู่ในสภาพไม่สามารถกระทำนิติกรรมได้ โดยลำพังตนเอง เมื่อผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๙ ซึ่งเป็นการยื่นอุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงมีหน้าที่ จะต้องพิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีและจะต้องแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ โดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ตามบทบัญญัติในมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้มีหนังสือที่ อย ๐๒๑๗/๑๕๔๖ ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๙ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการเช่นเดิมโดยไม่แจ้งให้ทราบถึงผลการพิจารณาคำอุทธรณ์ ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด ขอให้ศาลปกครองสูงสุด มีคำพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

/ศาลปกครองสูงสุด...

ศาลปกครองสูงสุดออกนั่งพิจารณาคดี โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของ
ตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี กฎหมาย
ระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๙๓๔
เลขที่ดิน ๓๙ ตำบลวังแดง อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เนื้อที่ ๒๓ ไร่ ๑ งาน
เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ผู้ฟ้องคดีได้ให้นายชานาญ โต๊ะสัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นบุตรของนางระเบียบ
โต๊ะสัมฤทธิ์ เช่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีเพื่อทำนา ผู้ฟ้องคดีเห็นว่านายชานาญได้ขุดคูน้ำในที่ดินพิพาท
เพื่อส่งน้ำไปยังที่นาของนางระเบียบ โดยมีได้แจ้งหรือได้รับความยินยอมจากผู้ฟ้องคดี
ผู้ฟ้องคดีจึงบอกเลิกการเช่าและเข้าทำนาด้วยตนเอง และได้ฝังกลบคูน้ำพิพาทโดยอ้างว่า
เป็นคูน้ำในบริเวณที่ดินของผู้ฟ้องคดีและอ้างว่าได้ขออนุญาตต่อโครงการส่งน้ำและ
บำรุงรักษาเรียงราง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี และได้รับอนุญาตแล้ว ต่อมานางระเบียบ
และนายชานาญ ได้ไปร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่าผู้ฟ้องคดีฝังกลบคูน้ำที่ราษฎร
ใช้ประโยชน์ร่วมกันมานานกว่า ๔๐ ปี ปลัดอำเภอรักษาราชการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒
ได้ทำการสอบสวนผู้ร้องเรียน นายสำเริง สุทธิสา ซึ่งเป็นบิดาของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งได้สอบสวน
ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ถูกร้องเรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังแดง กำนันตำบลวังแดง
ในฐานะพยาน และได้สอบสวนนายปภัศร์ ปทุมวัฒน์ นายช่างชลประทาน ๗ นายไกรฤกษ์ บุญพันธ์
หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ ๒ เรียงราง และนายสมชาย แสนสุข ผู้รักษาอาคารชลประทาน
ทำหน้าที่พนักงานส่งน้ำโซน ๑๐ เรียงราง ในฐานะผู้แทนหัวหน้าโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเรียงราง
โดยผลการสอบสวนเจ้าหน้าที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเรียงรางยืนยันว่าคูน้ำดังกล่าว
เป็นคูน้ำที่ขุดขึ้นโดยกรมชลประทาน เนื่องจากราษฎรเจ้าของที่ดินได้อุทิศที่ดินให้ขุดเพื่อให้ราษฎร
ที่อยู่ท้ายน้ำหลายรายได้มีโอกาสใช้น้ำ ทำให้คูน้ำดังกล่าวมีสภาพเป็นคูน้ำสาธารณะที่ราษฎร
ใช้ประโยชน์ร่วมกัน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีหนังสือ ที่ อย ๐๒๑๗/๗๒๓ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม
๒๕๔๙ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีและบิดาของผู้ฟ้องคดีทราบว่าคุณน้ำที่ผู้ฟ้องคดีและบิดาของผู้ฟ้องคดี
ฝังกลบเป็นคูน้ำสาธารณะซึ่งมีพระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ และพระราชกฤษฎีกา
ให้ใช้พระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ บังคับในท้องที่อำเภอพระนครศรีอยุธยา
อำเภอท่าเรือ อำเภอมหาราช อำเภอผักไห่ อำเภอบางบาล อำเภอบางปะหัน อำเภอนครหลวง

/อำเภอกาชี...

อำเภอภาชี อำเภอสนา อำเภอบ้านแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. ๒๕๐๙ และมีประกาศกำหนดผังและลักษณะคูน้ำตามพระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ในท้องที่อำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภอท่าเรือ อำเภอมหาราช อำเภอผักไห่ อำเภอบางบาล อำเภอบางปะหัน อำเภอนครหลวง อำเภอภาชี อำเภอสนา อำเภอบ้านแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และมีประกาศกรมชลประทาน เรื่อง กำหนดผังและลักษณะคูน้ำตามพระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ในท้องที่ตำบลบ้านร่อม ตำบลวังแดง ตำบลท่าเรือ ตำบลจำปา ตำบลท่าเจ้าสนุก ตำบลท่าหลวง ตำบลท่าศาลา ตำบลโพธิ์เอน ตำบลหนองขนาก และตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๐ ซึ่งตามกฎหมายดังกล่าว ห้ามผู้ใดทำการปิดกั้นทางน้ำ ห้ามกลบทางน้ำ เปลี่ยนทางน้ำก่อนได้รับอนุญาตจากกรมชลประทาน หากผู้ใดฝ่าฝืนมีโทษทั้งจำคุกและ/หรือโทษปรับ จึงให้ผู้ฟ้องคดีและบิดาดำเนินการขุดคูน้ำสาธารณะให้กลับคืนสู่สภาพเดิมภายใน ๗ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ หากผู้ฟ้องคดีและบิดาไม่ดำเนินการตามที่แจ้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จำเป็นต้องดำเนินการตามกฎหมายกับผู้ฟ้องคดีและบิดาต่อไป ผู้ฟ้องคดีและบิดาได้ไปทำบันทึกตกลงกับนางระเบียบและนายชำนาญ ณ ที่ว่าการอำเภอท่าเรือเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ว่าผู้ฟ้องคดีและบิดาจะทำการขุดคูน้ำสาธารณะให้กลับสู่สภาพเดิม โดยจะดำเนินการภายหลังเก็บเกี่ยวข้าวในนาแล้ว คาดว่าจะดำเนินการปลายเดือนกรกฎาคม และผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๙ ยื่นอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้พิจารณาอุทธรณ์แต่มีหนังสือที่ อย ๐๒๑๗/๑๕๔๖ ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๙ แจ้งให้บิดาของผู้ฟ้องคดีทราบว่าได้มีการร้องเรียนจากนางระเบียบว่าบิดาของผู้ฟ้องคดีได้เก็บเกี่ยวข้าวในนาแล้ว แต่ยังไม่ดำเนินการขุดคูน้ำกลับสู่สภาพเดิม จึงเตือนให้ผู้ฟ้องคดีและบิดาดำเนินการขุดคูน้ำสาธารณะให้กลับสู่สภาพเดิมภายใน ๗ วัน หากพ้นกำหนดถือว่าสัญญาประนีประนอมยอมความทางแพ่งที่บิดาของผู้ฟ้องคดีทำไว้กับนางระเบียบเป็นอันยกเลิก ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะแจ้งให้นางระเบียบและนายชำนาญทราบเพื่อพิจารณาดำเนินการกับบิดาของผู้ฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะดำเนินการในส่วนที่จำเป็นต่อไป ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ อย ๐๒๑๗/๗๒๓ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ เป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องคดีต่อศาลขอให้มีการพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนหนังสือดังกล่าว ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาเพิกถอนคำสั่งตามหนังสือดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอุทธรณ์ ขอให้ศาลปกครองสูงสุดกลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

/ศาลปกครองสูงสุด...

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติว่า ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษา หรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้ (๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด เนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือมีลักษณะ เป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็น หรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ... มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติว่า คำสั่งทางปกครอง หมายความว่า (๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้น ระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพ ของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึง การออกกฎ (๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง ประกอบกับมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ บัญญัติว่า เจ้าของที่ดินและผู้ครอบครองที่ดิน ต้องบำรุงรักษาคัน คูน้ำและประตูกักน้ำหรือสิ่งอื่นที่ใช้ในการบังคับน้ำในที่ดินที่ตนเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองให้คงอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี โดยเฉพาะคูน้ำต้องขุดลอกอย่างน้อย ปีละหนึ่งครั้ง วรรคสอง บัญญัติว่า ถ้าเจ้าของที่ดินและผู้ครอบครองที่ดินละเลยไม่ปฏิบัติตามวรรคก่อน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจัดทำเสียเอง ในการนี้เจ้าของที่ดิน และผู้ครอบครองที่ดินต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้จัดทำนั้น มาตรา ๑๕ บัญญัติว่า ห้ามมิให้เจ้าของที่ดินหรือผู้ครอบครองที่ดินเจาะคัน ปิดกั้นคูน้ำ เปิดหรือปิดประตูกักน้ำ หรือสิ่งอื่นที่ใช้ในการบังคับน้ำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือปฏิบัติการตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ และมาตรา ๑๖ บัญญัติว่า ห้ามมิให้ผู้ใดทำให้คัน คูน้ำ ประตูกักน้ำ หรือสิ่งอื่นที่ใช้ในการบังคับน้ำเกิดขัดข้องหรือไม่สะดวกในการบังคับน้ำ มาตรา ๒๔ บัญญัติว่า ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท มาตรา ๒๕

/บัญญัติว่า...

บัญญัติว่า ผู้ไต่ฝ้าฝืนมาตรา ๑๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท และตามมาตรา ๒๖ บัญญัติว่า ผู้ไต่ฝ้าฝืนมาตรา ๑๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และมาตรา ๑๑๗ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ บัญญัติว่า ห้วย คลอง และลำน้ำต่างๆ ย่อมเป็นของที่รัฐบาลปกครองรักษา เป็นหน้าที่ของกรมการอำเภอจะต้องตรวจตราอย่าให้เสีย และอย่าให้ผู้ใดทำให้เสียสาธารณประโยชน์ ถ้าจะต้องซ่อมแซมตกแต่งให้กรมการอำเภอเรียกราษฎรช่วยกันทำอย่างกันปิดน้ำจะนั้น และมาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า นายอำเภอมีหน้าที่ร่วมกับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติ ของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน และสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อื่นอันอยู่ในเขตอำเภอ

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๙๓๔ เลขที่ดิน ๓๙ ตำบลวังแดง อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ฝังกลบคุน้ำพิพาท โดยอ้างว่าเป็นคุน้ำในบริเวณที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยผู้ฟ้องคดีได้ขออนุญาตและได้รับอนุญาต จากโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเรียงรางแล้ว เป็นเหตุให้นางระเบียบ โต๊ะสัมฤทธิ์ และนายชำนาญ โต๊ะสัมฤทธิ์ ได้รับความเดือดร้อนไม่สามารถระบายน้ำเข้าและออกจากที่นาของบุคคลทั้งสอง ซึ่งอยู่ติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีได้ จึงร้องเรียนไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ดำเนินการสอบสวนผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ถูกร้องเรียน และได้สอบสวนผู้ร้องเรียนและบุคคล ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งได้สอบสวนเจ้าหน้าที่ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเรียงราง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี ในฐานะตัวแทนผู้ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเรียงราง กรมชลประทาน โดยเจ้าหน้าที่ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเรียงรางยืนยันว่ากรมชลประทาน ได้ขุดคุน้ำพิพาทเนื่องจากราษฎรเจ้าของที่ดินได้อุทกที่ดินให้ขุดเพื่อให้ราษฎรทำยน้ำ ได้มีโอกาสใช้น้ำ ทำให้คุน้ำดังกล่าวมีสภาพเป็นคุน้ำสาธารณะที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน ประกอบกับได้มีพระราชบัญญัติคันและคุน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ และพระราชกฤษฎีกาให้ใช้ พระราชบัญญัติคันและคุน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ บังคับในท้องที่อำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภอท่าเรือ อำเภอมหาราช อำเภอผักไห่ อำเภอบางบาล อำเภอบางปะหัน อำเภอนครหลวง อำเภอภาชี อำเภอเสนา อำเภอบ้านแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. ๒๕๐๙ พร้อมทั้งมีประกาศ กรมชลประทาน เรื่อง กำหนดฝังและคุน้ำตามพระราชบัญญัติคันและคุน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ในท้องที่ตำบลบ้านร่อม ตำบลวังแดง ตำบลท่าเรือ ตำบลจำปา ตำบลท่าเจ้าสนุก ตำบลท่าหลวง

/ตำบลศาลาลอย...

ตำบลศาลาลอย ตำบลโพธิ์เอน ตำบลหนองขนาท และตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๐ ทำให้น้ำที่มีมาก่อนพระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ และพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ รวมทั้งคูน้ำที่ทางราชการได้ทำการขุดขึ้นใหม่ เพื่อให้ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน เป็นคูน้ำที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาถึงข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้ว จึงมีหนังสือที่ อย ๐๒๑๗/๗๒๓ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า เจ้าหน้าที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเชิงราง กรมชลประทาน ยืนยันว่าคูน้ำดังกล่าวเป็นคูน้ำที่ขุดโดยกรมชลประทาน มีสภาพเป็นคูน้ำสาธารณะที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งมีพระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ และพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ บังคับใช้อยู่ ห้ามผู้ใดทำการปิดกั้นทางน้ำ กลบทางน้ำ เปลี่ยนทางน้ำก่อนได้รับอนุญาตจากกรมชลประทาน ผู้ใดฝ่าฝืนมีโทษจำคุกและ/หรือโทษปรับ ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิและไม่มีอำนาจใดๆ ในการฝังกลบคูน้ำสาธารณะที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน และมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา จึงแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทำการขุดคูน้ำสาธารณะให้กลับคืนสู่สภาพเดิมภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ หากผู้ฟ้องคดีและบิดาไม่ดำเนินการตามที่ได้รับแจ้งภายในเวลาที่กำหนด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จำเป็นต้องดำเนินการตามกฎหมายกับผู้ฟ้องคดีและบิดา พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องคดีนี้เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ อย ๐๒๑๗/๗๒๓ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ที่แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทำการขุดคูน้ำพิพาทกลับสู่สภาพเดิม เป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนหนังสือดังกล่าว กรณีเป็นการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยที่มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว บัญญัติว่าผู้ใดได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองหรือกรณีอื่นใดที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๙ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายหรือยุติข้อโต้แย้งนั้น ต้องมีคำบังคับตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ ผู้นั้นมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ซึ่งตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวผู้ที่มีสิทธิฟ้องคดีพิพาท

/เกี่ยวกับการ...

เกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด ไม่ใช่บุคคลใดก็ได้ที่เห็นว่า กฎ คำสั่ง หรือการกระทำนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ผู้ที่จะมีสิทธิฟ้องคดีพิพาทดังกล่าวอย่างน้อยต้องเป็นบุคคลที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยตรง และเป็นการเฉพาะตัวจากการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนั้นด้วย เมื่อพิจารณาถึงเหตุพิพาทคดีนี้แล้วเห็นว่าแม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๑๑๗ และมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ในการดูแล้วย คลอง และลำน้ำต่าง ๆ ตลอดจนที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือสาธารณประโยชน์อื่น ๆ แต่ตามมาตรา ๑๑๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้บัญญัติให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพียงว่ามีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาตรวจตรา ห้วย คลองและลำน้ำต่าง ๆ อย่าให้ผู้ใดทำให้เสียสาธารณประโยชน์ โดยมีได้บัญญัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีอำนาจเข้าไปดำเนินการขุดคุ้ยน้ำให้กลับสู่สภาพเดิม ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้เป็นอำนาจของกรมชลประทาน ประกอบกับเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือที่ อย ๐๒๑๗/๗๒๓ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๔ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการขุดคุ้ยน้ำ สาธารณะให้กลับสู่สภาพเดิมแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือที่ อย ๐๒๑๗/๑๕๔๖ ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๔ เตือนผู้ฟ้องคดีอีกครั้งหนึ่งให้ดำเนินการขุดคุ้ยน้ำสาธารณะกลับสู่สภาพเดิม เมื่อพิจารณาถึงเนื้อหาที่ระบุไว้ในหนังสือที่ อย ๐๒๑๗/๗๒๓ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๔ แล้ว เห็นว่า หนังสือดังกล่าวแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีและบิดาทราบว่าการปิดกั้นทางน้ำ กลบทางน้ำ เปลี่ยนทางน้ำก่อนได้รับอนุญาตจากกรมชลประทานเป็นความผิดตามกฎหมายซึ่งมีโทษจำคุกและ/หรือโทษปรับ อีกทั้งยังเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาอีกด้วย และคดีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ก็ยืนยันโดยตลอดว่าไม่มีเจตนาให้หนังสือดังกล่าวมีผลเป็นคำสั่งทางปกครอง แต่เป็นการเตือนให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติตามกฎหมายเท่านั้น เมื่อพิจารณาถึงข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้ว เห็นว่า หนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ อย ๐๒๑๗/๗๒๓ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๔ เป็นเพียงการแจ้งต่อผู้ฟ้องคดีว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติคันและคุน้ำ พ.ศ. ๒๕๐๕ และแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการขุดคุ้ยน้ำสาธารณะที่ผู้ฟ้องคดีฝังกลบให้กลับสู่สภาพเดิมภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบดีอยู่แล้วในขณะมีหนังสือดังกล่าวว่าหากผู้ฟ้องคดี ไม่ยอมดำเนินการขุดคุ้ยน้ำสาธารณะกลับคืนสู่สภาพเดิมตามที่ระบุไว้ในหนังสือดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต้องดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษผู้ฟ้องคดีต่อไป โดยไม่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครอง

/แก่ผู้ฟ้องคดี...

แก่ผู้ฟ้องคดีได้ ดังนั้น หนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ อย ๐๒๑๗/๗๒๓ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ จึงไม่ใช่คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ การที่ผู้ฟ้องคดีจะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามหนังสือดังกล่าวมิได้มีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ที่ศาลจะต้องเพิกถอนตามคำขอของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามนัยมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ศาลปกครองชั้นต้นจึงไม่มีอำนาจรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษาได้ อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองฟังขึ้น ที่ศาลปกครองชั้นต้นรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาและพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือ ที่ อย ๐๒๑๗/๗๒๓ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีทำการขูดครุฑน้ำพิพาทกลับสู่สภาพเดิมนั้น ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นพ้องด้วย

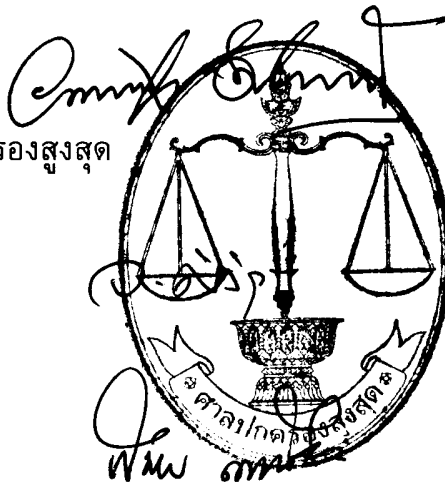
พิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ยกฟ้อง

นายสมรรถชัย วิศาลาภรณ์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

[Signature]

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายวรพจน์ วิศรุตพิชญ์
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

นายวรารุช ศิริยุทธ์วัฒนา
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายสมชาย งามวงศ์ชน
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายมนูญ ปุญญกริยากร
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

[Signature]

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายรัชชัย สนธิวนิช

